

Beleid VVE-SPOREN

De laatste tien jaar is er in Nederland steeds meer aandacht voor voor- en vroegschoolse educatie, ofwel VVE. Met VVE bedoelt men de maatregelen waarmee een eventuele onderwijsachterstand van een kind kan worden verminderd, voordat hij/zij start op de basisschool.

De VVE-sector gebruikt speciale programma's en methodes om doelgericht te investeren in de ontwikkeling van jonge kinderen, in de leeftijd van 2,5-6 jaar. VVE is goed voor alle kinderen, maar is ook geschikt om achterstanden te bestrijden, met het accent op het gebied van taalontwikkeling. VVE maakt dan ook deel uit van het pedagogisch beleid van Kinderopvang Baloe. Dit houdt in dat peuters spelenderwijs worden voorbereid op het basisonderwijs.

De pm's van Kinderopvang Baloe laten zich bij de uitvoering van hun werkzaamheden inspireren en ondersteunen door o.a. de pedagogiek uit Reggio Emilia. Het erkende VVE-programma "Sporen" sluit aan bij deze pedagogiek en wordt binnen Kinderopvang Baloe als leidraad gebruikt bij de VVE-gerichte aanpak. "Sporen" (Stichting Pedagogiek Ontwikkeling Reggio Emilia Nederland) is de vertaling van de pedagogiek uit Reggio Emilia naar de Nederlandse situatie.

Bijna 90% van de vierjarigen vanuit de peuterspeelzaal en/of het kinderdagverblijf, stromen door naar één van de basisscholen in Wormerland. Het VVE-programma "Sporen" heeft een kindvolgend karakter en sluit makkelijk aan bij de educatieve uitgangspunten van deze scholen.

Kwaliteit van de educatie

De belangrijkste kenmerken van het VVE-aanbod bij Kinderopvang Baloe zijn:

Het open curriculum gaat samen met een gestructureerde praktijk in de groep.

De SPOREN-benadering gaat uit van de kracht, de creativiteit, de intelligentie en de honderd talen van de kinderen. Ieder kind is van nature leergierig en nieuwsgierig en altijd uit op onderzoeken, communiceren en experimenteren. Zo bouwt een kind kennis op.

Zeker bij het werken met allochtone kinderen, die de Nederlandse taal nog niet goed beheersen, is gebleken dat deze SPOREN-benadering bijdraagt tot een brede ontwikkeling. Het maakt ook het verwerven van de Nederlandse taal makkelijker voor hen.

Gemeente Wormerland

Kinderopvang Baloe biedt alle kinderen van 2-4 jaar VVE aan, met daarbij extra aandacht voor de z.g. doelgroepkinderen. Gemeente Wormerland heeft de definitie van de doelgroepkinderen omschreven in een beleid.

Doelgroepkinderen zijn kinderen die instromen met een indicatie vanuit Centrum jong:

- *kinderen waar thuis niet of nauwelijks Nederlands wordt gesproken (taalrisicokinderen);*
- *kinderen die qua ontwikkeling in de knel dreigen te raken door de gezinssituatie, waaronder de geestelijke of lichamelijke toestand van één of beide ouders (opvoedrisicokinderen).*

Subsidie richt zich op een aanbod van peuteropvang/dagopvang voor kinderen uit Wormerland, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen kinderen waarvoor geen aanspraak bestaat op de kinderopvangtoeslag (reguliere kinderen) en doelgroepkinderen.

Gesubsidieerd aanbod

Het gesubsidieerde aanbod is als volgt:

1. Voor kinderen vanaf 2 jaar: wekelijks deelname van 6 uur, voor 40 weken in het jaar.
2. Voor kinderen vanaf drie jaar: wekelijks deelname van 9 uur, voor 40 weken in het jaar.
3. Voor doelgroepkinderen vanaf 2 jaar: wekelijks deelname van 10 uur, voor 40 weken in het jaar.
4. Voor doelgroepkinderen vanaf drie jaar: wekelijks deelname van 13 uur, voor 40 weken in het jaar.
5. Voor doelgroepkinderen max.3 dagen per week (peuterplus)

Beleid VVE-SPOREN

VVE-SPOREN in de praktijk

Met twee jaar stromen de kinderen in op de peutergroepen. De sociaal-emotionele ontwikkeling is het eerste ontwikkelingsdoel; immers, als een kind zich veilig en vertrouwd voelt, zal hij zich spelenderwijs verder gaan ontwikkelen.

Op elke peutergroep wordt gewerkt vanuit projecten met een dagelijks beredeneerd aanbod van VVE-activiteiten. Deze activiteiten worden individueel en/of in kleine groepjes aangeboden.

Format: "VVE SPOREN optimaal"

Voor het werken met projecten maak je gebruik van het format: "VVE-SPOREN optimaal".

De interesses, de beleving, de onderzoeksvragen en het ontwikkelingsniveau van de kinderen bepalen het activiteitenaanbod wat jij hen biedt. Door te observeren, te kijken en te luisteren kun je dit ontdekken en het aanbod hierop aanpassen. Door het documenteren van de groepsactiviteiten in de vorm van dagbladen/weekbladen leg je het proces vast. Dit is tevens een terugkijk- en vooruitkijkmiddel. De observaties vanuit het kindvolgsysteem geven de individuele ontwikkelingsbehoefte weer. Samen vormen deze de voedingsbodem voor het VVE-activiteitenaanbod. Als pm grijp je zo kansen en creëer je een beredeneerd aanbod. Activiteiten leidend vanuit de SLO-doelen (zie apart document SLO-Doelen) worden wisselend aangeboden.

De streefdoelen komen overeen met de SLO-doelen voor de peuterleeftijd.

Deze doelen dragen bij aan het werken met groepsplannen en geven structuur en dragen bij aan dat activiteiten bewuster worden ingezet. Met een juiste balans tussen vrij spelen en programmatische activiteiten.

Het Beleid VVE-SPOREN beschrijft de streefdoelen om te komen tot een optimale uitvoering van (leer)werkplan VVE Sporen in de kinderopvang, doorlopend tot start groep 1, en richt zich op 6 categorieën:

1. speel-/leeromgeving
2. dagschema
3. interactie
4. activiteiten van het team
5. ontwikkeling van het team
6. betrokkenheid ouders

Groepsgericht werken

De kern van de werkwijze is zorgvuldig kijken en luisteren naar kinderen en beseffen dat wij de kinderen kunnen begeleiden bij wat ze graag willen weten, leren en doen. Wij proberen te achterhalen wat ze bezighoudt, wat er in hun hoofd omgaat, wat ze nodig hebben om verder te kunnen, zodat wij materialen en/of activiteiten kunnen aanbieden om hun zoektocht te stimuleren. Inrichting en materialen zijn een voorwaarde voor een succesvolle manier van werken, maar dragen ook bij aan de realisering van doelen. Visuele representaties stimuleren de taalontwikkeling. De SPOREN-aanpak impliceert dat er veel schriftelijke taal aanwezig is in de omgeving, wat o.a. ontluikende geletterdheid bevordert. De zichtbare (foto)verslaglegging van eigen leer- en onderzoeksprocessen maakt de ruimte van de kinderen. Je kunt een thema-vertelafel maken samen met de kinderen (die materialen van thuis mee kunnen nemen) en dit thema terug laten komen in het kringgesprek. Verzamel zoveel mogelijk materialen, maak gebruik van elkaars projecten.

Rol pedagogisch medewerker

Het uitgangspunt van SPOREN is dat je als pm intensief (de gehele dag door) en met elk kind afzonderlijk verbale dialoges aangaat rond de activiteit en kinderen stimuleert tot vragen stellen, benoemen en antwoorden. Je begeleidt de kinderen door de op de kinderen gerichte handelingen te verbaliseren (benoemen, aanmoedigen, troosten, herinneren). En vanuit een basishouding van positieve feedback, spreek je in hele zinnen en verbeter je mondeling taalfouten door deze terloops

Beleid VVE-SPOREN

correct te herhalen. Tijdens het werken aan projecten maak je zelf deel uit van een groepje, je werkt/speelt actief mee met de kinderen en hebt een ondersteunende en/of stimulerende inbreng.

Doelgroepkinderen

Doelgroepkinderen (kinderen met indicatie vanuit Centrum Jong) bied je extra ondersteuning, doordat je met deze kinderen minimaal 15 minuten per dag individuele (of in een klein groepje van maximaal 2 à 3 kinderen) begeleiding aanbiedt.

Ruimtes

De ruimtes waar de peuters verblijven en gebruik van maken, zijn ingericht met materiaal dat stimulerend is voor de ontwikkeling en past bij de belevingswereld van deze leeftijdsgroep. De inrichting van de ruimtes kan gemakkelijk aangepast worden aan de belevingswereld (projecten) van de kinderen, zodat we te allen tijde kunnen spreken van een zogenaamde "rijke leeromgeving". De speelhoeken zijn afgebakend door lage kasten en de hoeken zijn voorzien van labels (foto's, pictogrammen, tekeningen en eventueel ondersteund door woorden). Er is voldoende speelruimte in elke hoek (meerdere kinderen tegelijk). De ruimte is veilig en goed onderhouden. Door de stamgroep op te splitsen voor een VVE-activiteit bieden wij het kind rust en optimale begeleiding. Bij voorkeur maken wij hierbij gebruik van een ruimte buiten de groepsruimte.

Materialen

Materialen worden regelmatig gecontroleerd, vernieuwd, verwisseld (uitwisseling) en/of aangevuld ter bevordering van spel-inspiratie, volgens de SPOREN-pedagogiek. Materialen zijn systematisch gerangschikt en voorzien van duidelijke labels. Gelijksortige materialen worden bij elkaar opgeborgen, gegroepeerd naar functie of soort. De kinderen kunnen al deze materialen zoveel mogelijk zelf pakken. Kinderen krijgen de gelegenheid om materialen op hun eigen manier te gebruiken.

Materialen rekeninghoudend met de verschillende ontwikkelingsniveaus en de diversiteit van ervaringen van de kinderen:

- dingen uit het echte leven aanwezig (boeken, beroepskleding, bouwmaterialen, gereedschap, pannen/potten etc.)
- materialen voor het maken van twee- of driedimensionale representaties (diepte, breedte en hoogte), voorbeeld: een bol, piramide of een ruimtelijk object zoals een schoendoos.
- materialen die verschillen in mensen en hun ervaringen laten zien, zoals culturen, milieu, lichamelijke vermogens, beroepen etc.
- kosteloos materiaal, zoals kurken, stroken papier, stoffen etc.
- creatieve materialen, zoals papier, klei, potloden, lijm, scharen etc.
- materialen voor bewegen, muziek, klimmen en dansen etc.
- natuurlijke materialen, zoals schelpen, eikels, hout etc.
- materialen die speel-/leerervaringen bieden op het gebied van taal en ontluikende geletterdheid, zoals classificatie, seriematig, hoeveelheid (getalbegrip) ruimte en tijd.

Dagschema

Pm's werken met een dagschema. Pm's verwijzen naar vaste periodes en volgordes van activiteiten middels de dagschema- kaarten (pictogrammen). Dagen, seizoen, weer, tijd (klok), activiteiten. Pm's helpen de kinderen de overgang te maken van de ene naar de andere periode/activiteit. Dit kan in overleg met de kinderen afwijken.

Het dagschema bevat voldoende tijd voor vooruit kijken, spelen/leren en terugkijken. Pm's houden oog voor de ontwikkeling en beleving van elk kind, dit is bepalend voor de spanningsboog betreffende concentratie.

Beleid VVE-SPOREN

Interactie

Communicatie

Pm's zorgen dat alle kinderen aan bod komen als zij in gesprek zijn. Zij praten op een gewone toon, luisteren aandachtig naar de kinderen, stellen vragen ter verduidelijking of bevestiging, en laten weten dat zij het goed hebben begrepen en geven kinderen complimenten voor hun inbreng. Pm's spelen en praten veel met de kinderen op basis van wederkerigheid. Pm's observeren, herhalen en herkennen contact-initiatieven van kinderen en gaan hierop in, zij zorgen dat er uitwisseling tot stand komt, stellen vragen die afgestemd zijn op het taalontwikkelingsniveau van de kinderen. Pm's praten ook met kinderen die (nog) niets zeggen, praten met de kinderen op ooghoogte en moedigen kinderen aan het gespreksonderwerp uit te breiden. De communicatie tussen pm's en kinderen wordt ondersteund door 'babygebaren'.

Documenteren Pm's maken foto's van activiteiten, dag-/weekverslagen, woordvellen van onderwerpen en bespreken deze regelmatig door deze terug te kijken. Dit biedt materiaal voor het maken/opstellen van projectplannen/beredeneerd aanbod.

Zelfstandigheid Pm's sluiten zich te allen tijde aan bij de interesses en de ontwikkelingsfase van het kind en stemmen de benadering af op concrete situaties. Pm's moedigen kinderen aan om zelf tot oplossingen te komen (Thomas Gordon) en handelingen zelf uit te voeren (elk kind op zijn eigen manier en tempo). Pm's helpen kinderen om samen te spelen en elkaar te helpen en/of te troosten. Bij alle activiteiten zullen de zelfstandigheid en de samenwerking gestimuleerd worden, door de kinderen te leren dat zij zelf verantwoordelijk zijn voor wat zij doen. Dit betekent bijvoorbeeld (onder toezicht) zelfstandig materialen pakken en opruimen.

Grenzen stellen Pm's stellen grenzen en trachten deze te vertalen in een probleemoplossende situatie, met uitleg waarom er grenzen gesteld worden. Verwachtingen zijn afgestemd op de ontwikkeling van de kinderen.

Activiteiten van het team *Observaties/overdacht*

Collega-pm's zijn gelijkwaardig en hebben dus dezelfde verantwoordelijkheden, er wordt tijd ingeroosterd om activiteiten te plannen en te evalueren, en observaties te beschrijven en/of te bespreken.

Er wordt gebruik gemaakt van documentatiemateriaal van het individuele kind en de groepsprocessen en daarnaast maakt het team gebruik van het kindvolgsysteem "Zo doe, praat en beweeg ik". Dit geeft de pm's handvatten voor het gericht aanbieden van activiteiten en geeft tevens inzicht in de ontwikkeling en resultaten. Deze gegevens worden gebruikt in gesprekken met ouders, Alert4You en de overdracht naar het onderwijs. Betrek ouders; ouders zijn een bron van informatie.

Ontwikkeling team/pm

Aan de hand van het Veldinstrument worden de interactieve vaardigheden en de pedagogische praktijk geobserveerd. Deze worden in het team-/werkoverleg besproken. Jaarlijks wordt met de manager in het functioneringsgesprek het niveau en de eventuele leerpunten geëvalueerd en besproken.

De pm's krijgen jaarlijks bijscholing die door de kinderopvang georganiseerd en gefaciliteerd wordt.

Betrokkenheid ouders

Goede oudercontacten zijn van essentieel belang voor het welzijn van het kind. Kinderopvang Baloe hecht veel belang aan het betrekken van ouders bij hetgeen hun kind meemaakt in de groep. Vanaf de eerste kennismaking wordt gewerkt aan een goede samenwerking. De pedagogisch medewerkers zien de ouders bij zowel het brengen als halen van het kind. Tijdens dit moment krijgen zij een

Beleid VVE-SPOREN

overdracht over het kind, waarbij ook besproken wordt wat er aan VVE-activiteiten gedaan is die dag.

Extra vanuit Baloe wordt er voor alle ouders een cursus 'babygebaren' aangeboden, waar ouders zich voor kunnen aanmelden. De gebaren worden op de groep gebruikt ter ondersteuning van de gesproken taal. Door het volgen van de cursus, kunnen de ouders dit thuis ook inzetten.